

**הרבנות הראשית לישראל
הלשכה המשפטית**

ח' תמוז תשע"ב

28.6.12

לכבוד

רפי יוחאי,

מנהל היחידה הארצית לאכיפת חוק איסור הונאה בכשרות

הרבנות הראשית לישראל

שלום רב,

הנדון: פסק דין בעניין שימוש בתעודת השגחה בניגוד לחוק

הריני להביא לידיעתך כי לפני כשבועיים ניתן פסק דין (תא 10-08-48860, אביטל נ' הרב נבנצל, מיום 17.6.12) המאמץ את עמדת הרבנות הראשית לישראל לפיה כל מצג של כשרות, בין אם על ידי תעודת כשרות או תעודת השגחה או כל מסמך אחר, המעיד על השגחה או פיקוח על כשרות המזון בבית העסק, מבלי שיש לעסק תעודת הכשר מהרבנות המוסמכת בחוק, קרי: הרבנות המקומית או הרבנות הראשית לישראל, לפי העניין, מהווה עבירה על חוק איסור הונאה בכשרות והטעייה של הציבור.

כמו כן, קובע פסק הדין כי בעלי התפקידים מטעם הרבנות המקומית מוסמכים במסגרת תפקידם להתריע בפני הציבור על הטעייה בכשרות עקב מצג שווא כאמור לעיל, לאור העובדה שמדובר בפרסום אמת ובעל עניין לציבור, ועל כן חוסה בהגנת חוק איסור לשון הרע.

מצ"ב פסק הדין.

אודה על הבאת הדברים לידי העוסקים במלאכה.

בברכה,

ירון קטן, עו"ד
יועץ משפטי (בפועל)

העתק:

מר עודד וינר, מנכ"ל הרבנות הראשית לישראל

הרב יעקב סבג שליט"א, ראש אגף הכשרות הארצי

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 48860-08-10 אביטל נ' נבנצל

בפני כב' השופט גד ארנברג, סגן הנשיאה

דורון אברהם אביטל

תובע

נגד

הרב אביגדור נבנצל

נתבע

פסק דין

בפני תביעה בגין הוצאת לשון הרע.

התובע טוען כי הנתבעת הוציא נגדו לשון הרע בכך שפרסם מודעה, במקומות שונים ברחבי הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים, ובה טען כי החנות לממכר שווארמה ופלאפל שמפעיל התובע ברובע היהודי אינה כשרה. המודעות פורסמו והודבקו לפחות ב-30 מקומות וכן הופצו כרוזים בין תושבי הרובע היהודי ומבקרו. נוסח המודעות שפורסמו היה כזה:

"לכל בני ירושלים קהילות הקודש שיחיו. כאשר ישנה מסעדה הנקראת "שוארמה בר" ברחוב תפארת ישראל כאן בין החומות המציגה תעודת כשרות כביכול וכאילו היא למהדרין מן המהדרין. הנני לגלות דעתי שאין לסמוך כלל על התעודה המוצגת שם ואסור לאכול שם בשום אופן ואין שום נאמנות לבעלי המסעדה.

הנני בבקשה לפרסם דברים אלה בכל האמצעים המותרים ולתלות מודעה זו בכל המוסדות בעיר העתיקה שלא לקנות במסעדה הנ"ל שום דבר כלל עד שיקבלו עליהם הכשר של רבנות מוכרת אשר ניתן לסמוך עליה, ולהזהיר גדלים על הקטנים ולתיירים המבקשים מחוץ לחומה כנ"ל".

1
2
3
4 לטענת התובע יש בפרסום זה משום לשון הרע ופגיעה בשמו של התובע ובעסקו וזאת מבלי שנעשתה
5 בדיקה בענין נכונות הפירסום. בפירסום זה אין אמת.
6
7 לטענת התובע, למרות שהוא ביקש מהנתבע, שהוא רב בעיר העתיקה, להפיץ כרוזים באותו גודל עם
8 התנצלות, הנתבע לא עשה כן. תביעת התובעת הינה איפוא פיצוי בסך 50,000 ₪ בגין נזקיו או כפיצוי
9 ללא הוכחת נזק בהתאם להוראות חוק איסור לשון הרע. כן מבקש התובע לחייב את הנתבע לפרסם
10 התנצלות באותו אופן שבה בוצע הפרסום כנגד התובע.
11
12 הנתבע טוען כי הוא מוכר כרב של הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים.
13
14 לטענת הנתבע, בהתאם [לחוק איסור הונאה בכשרות](#) מוסמך לתת הכשר רק אחד מאלה:
15
16 1. מועצת הרבנות הראשית או רב שהיא הסמיכה.
17
18 2. רב מקומי במקום שבו נמצא בית האוכל.
19
20 ד. הרב הראשי לצה"ל או רב צבאי, כאשר מדובר בהכשר בצה"ל.
21
22 לגבי עסקו של הנתבע, לא ניתן לו הכשר על ידי מי מהנ"ל לפיכך העסק אינו כשר. התובע סרב לקבל
23 פיקוח של אחד מהנ"ל תחת זאת תלה תעודות של רבניות שאינן מוכרת ואינן מוסמכות לתת
24 תעודות הכשר, לפיכך הוטלו על התובע קנסות שונים על ידי הרבנות בהתאם [לחוק הכשרות](#) וכן
25 פורסו מודעות של הרבנות הראשית בכמה עדכוני כשרות שהיא הוציאה.
26
27 לטענת הנתבע, בתוקף תפקידו כרב העיר העתיקה בירושלים הוא פרסם את המודעה שהזכירה את
28 ציבור המבקרים בעיר העתיקה מפני מעשיו של הנתבע המציג כאילו בידי תעודת הכשר למרות
29 שאין לו פיקוח רבני מאושר. לטענת הנתבע עומדות לו ההגנות שבסעיפים 13(9), 14, ו-15 [לחוק](#)
30 [איסור לשון הרע תשכ"ה - 1965](#).
31
32 התובע טוען בכתב תשובה שלעסקו יש תעודת השגחה ולא תעודת הכשר. תעודה כזו הוצגה בעסק
33 ולכן לא היה מקום לפרסום.
34
35 העידו בפני התובע עצמו וכן אחראי הכשרות מטעם הגוף שנתן לתובע את אישור ההשגחה וכן
36 הנתבע.
37
38 מתוך העדויות עלו העובדות הבאות:
39
40 א. לתובע היה בעבר הכשר של הרבנות הראשית.

ב. נכון להיום אין לתובע הכשר של הרבנות הראשית או של כל רבנות אחרת המוסכמת לתת תעודת הכשר לפי הוראות החוק.

ג. בעסק של התובע היה תלוי, במועדים הרלבנטיים לתביעה, אישור השגחה של גוף הנקרא "עטרת מהדרין" גוף זה לא קיבל אישור מטעם הרבנות הראשית לישראל לתת תעודת הכשר.

הצדדים היו חלוקים באשר לנסיבות הסרת הכשרות של הרבנות הראשית מבית העסק של התובע. לטענת התובע הוא הפסיק את ההתקשרות עם הרבנות הראשית, ולטענת הנתבע ההתקשרות הופסקה על ידי הרבנות בשל בעיות כשרות, כמו "כ חלקו הצדדים באשר לטיב הכשרות הנוכחית אצל הנתבע.

בתום החקירות סיכומי הצדדים את טענותיהם.

לאחר עיון בטענות הצדדים באתי למסקנה כי יש לדחות את התביעה ואלה נימוקי:

1. אין ספק שפרסום מודעה כפי שפורסמה לגבי בית העסק של התובע מהווה לשון הרע כהגדרתה [בחוק איסור לשון הרע](#), שכן, אין ספק שהפרסום עלול לפגוע בנתבע ובפרנסתו.

2. מאחר והפרסום מהווה לשון הרע כמשמעותו בחוק יש לבדוק האם עומדות למפרסם ההגנות שבחוק איסור לשון הרע או איזה מהם.

3. לטעמי עומדות לנתבע ההגנות שבסעיפים 13(9) ו-14 ו-15 לחוק לפיכך על אף שיש בפרסום משום לשון הרע לא ניתן לחייב את הנתבע לשלם לתובע פיצוי כלשהוא או להתנצל בפניו.

4. בטרם יבחנו ההגנות יש לציין כי אין מחלוקת שלבית העסק של הנתבע אין תעודת הכשר מטעם מי שמוסמך לתת הכשר כזה לפי [חוק איסור הונאה בכשרות](#). הגוף הנותן לנתבע את תעודת ההשגחה אינו גוף שמוסמך לתת תעודת הכשר. התוצאה היא איפוא שעובדתית בית העסק של הנתבע עובד ללא תעודת הכשר.

5. הנתבע שימש כרב העיר העתיקה והוא הכתובת המוסמכת לענייני הלכה בתחום העיר העתיקה - כך לפי עדותו שלא נסתרה. הנתבע מחוייב ככזה להתריע על כל עסק שמציג עצמו ככשר ואין לו תעודת הכשר. בנדון דנן, אין ספק שכסמכות ההלכתית וכמי שהיה רב העיר העתיקה מטעם הרבנות הראשית מוסמך ורשאי הנתבע, ואולי אף חייב, להתריע בפני מי שמבקש לאכול רק במקום שיש בו הכשר, על מקום שמציג עצמו ככשר ואינו כזה לפי הוראות החוק. וכן להתריע על מקום שאנשים עלולים לטעות ולחשוב שהוא כשר, על סמך תעודה שמוצגת בו אף אם אין מדובר בתעודת הכשר אלא בתעודת השגחה, שהמקום אינו כשר לפי הוראות הדין. כאמור, מקום כשר לפי הוראות הדין הוא מקום שניתן לו תעודת הכשר על ידי מי שמוסמך לתת תעודה כזו וברור שבית העסק של הנתבע לא קיבל תעודה כזו ממי שמוסמך לתיתה. עומדת איפוא לנתבע ההגנה שבסעיף 13(9) [לחוק איסור לשון הרע](#).

1
2 6. מכל האמור לעיל עולה שאין ספק שלבית העסק של הנתבע אין תעודת הכשר. עסק שאין לו
3 תעודת הכשר אינו כשר לפי הוראות הדין ולא יכול להציג עצמו ככשר לפיכך עומדת לנתבע ההגנה
4 שבסעיף 14 [לחוק איסור לשון הרע](#). הפרסום שנעשה היה אמת. הפרסום שנעשה קבע כי אין לסמוך
5 על התעודה המוצגת בבית העסק וכפי שנאמר לעיל אכן אין למי שנתן את התעודה אישור לתת
6 תעודת הכשר. אמנם התעודה אינה נקראת תעודת הכשר אלא "תעודת השגחה" או "אישור
7 השגחה" אך ברור שהיא לא הונחה בבית העסק ללא שום כוונה. ברור שכוונת תליית התעודה בבית
8 העסק היתה לגרום ללקוחות לחשוב שיש במקום תעודת הכשר לפיכך הפרסום במודעה לפיו אין
9 למקום תעודת הכשר ולא ניתן לסמוך על כשרות המקום היה פרסום אמת. אין ספק גם, שלפחות
10 לציבור המבקש לאכול אוכל כשר, היה ענין רב בפרסום שכן הוא עלול היה להיות מוטעה על ידי
11 התעודה שהיתה תלויה בבית העסק, תעודה שעלולה להטעות את הרוכש התמים לחשוב שמדובר
12 בבית עסק שלו תעודת כשרות. משכך פני הדברים יש לקבוע כי עומדת לנתבע ההגנה שבסעיף 14
13 [לחוק איסור לשון הרע](#). שכן הדברים שפורסמו אמת ויש בפרסום ענין ציבורי.

14
15 בנקודה זו ראוי לציין כי אמנם נוסח המודעה כולל משפט האומר "אין שום נאמנות לבעלי
16 המסעדה" אך ברור מנוסח המודעה שהכוונה היא שאין להם נאמנות בענייני כשרות מזון בלבד.
17 הדבר אף הובהר על ידי הנתבע בעדותו בבית המשפט. ואולם כיוון שלמשפט זה יכולה היתה להיות
18 גם משמעות אחרת שהיתה יכולה אולי להיות מובנת לקורא המודעה, על אף שכאמור לטעמי
19 ההקשר של הפרסום מלמד שמדובר בנאמנות בענייני כשרות מזון בלבד, לא יוטלו הוצאות על
20 התובע, על אף דחיית התביעה.

21
22 7. הפרסום הופנה למי שמתכוון לסעוד במסעדות הרובע היהודי בעיר העתיקה אין ספק שלסמכות
23 התורנית הגבוהה של המקום קיימת חובה מוסרית וחברתית להתריע בפני מי שמבקש לאכול אוכל
24 כשר בלבד וברמת כשרות מסויימת, כי האוכל הנמכר במקום פלוני אינו כשר, בהתאם להוראות
25 החוק. אמנם המודעה היתה מופנית לכלל הציבור אך ברור שלא ניתן לפרסם מודעה כזו בדרך
26 אחרת על מנת שתגיע למי שמבקש לאכול במסעדתו של התובע. הדרך היחידה להגיע למי שמעוניין
27 לסעוד, שהוא אינו ידוע מראש, וודאי כשמדובר באתר תיירותי כמו המקום בו נמצאת מסעדתו של
28 התובע, היא בדרך פרסום ברבים.

29
30 לאור כל האמור ועל אף שאין ספק שיש בפרסום משום לשון הרע כמשמעותו [בחוק איסור לשון הרע](#).
31 עומדות לנתבע ההגנות שבחוק ולפיכך התביעה נדחת.
32 כאמור לעיל, מחמת הנוסח הרחב של המודעה בענין נאמנות בעלי המסעדה, על אף שבהקשר
33 המודעה ברור שהכוונה לנאמנות רק בענייני כשרות מזון, אינני עושה צו להוצאות.
34
35

36 **המזכירות תשלח לב"כ הצדדים העתק מפקס הדין בדואר רשום עם אישור מסירה.**

37 **ניתן היום, כ"ז סיון תשע"ב, 17 יוני 2012, בהעדר הצדדים.**

38 גד ארנברג

39
40

קלדנית: כרמלה עובדיה